

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Văn hóa phản ánh bản sắc, cội nguồn của một dân tộc, phản ánh dòng chảy lịch sử. Văn hóa tham gia vào việc tạo nên con người, duy trì sự bền vững và trật tự xã hội. Hơn nữa trong đời sống xã hội, con người chịu ảnh hưởng bởi môi trường văn hóa mà trong đó họ sinh sống và hoạt động. Mỗi dân tộc có một nền văn hóa riêng bởi nó là nhân tố quan trọng tạo nên sức mạnh và bản sắc của dân tộc đó. Muốn có nền văn hóa đặc sắc, bền vững thì phải xây dựng những chuẩn mực văn hóa để từ đó con người có ý thức răn mình theo những chuẩn mực đó. Nhà trường có vai trò rất quan trọng trong việc xây dựng và định hướng học sinh đi theo những chuẩn mực văn hóa. Trong giáo dục, mỗi nhà trường cũng có một truyền thống mang đậm dấu ấn văn hóa mà người ta thường gọi là văn hóa nhà trường. Theo tinh thần của Nghị quyết Hội nghị lần thứ VIII, Ban chấp hành Trung ương Khóa XI với nội dung “đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.” Một trong những nhiệm vụ cấp bách đang đặt ra là xây dựng một xã hội không chỉ có nền kinh tế và khoa học công nghệ phát triển cao và cùng với nó phải là môi trường văn hóa trong sạch, lành mạnh, thực sự là nguồn năng lượng tinh thần, là cái “nôi”, là “ngôi nhà lớn” nuôi dưỡng tâm hồn, phát triển trí tuệ và hình thành nhân cách con người.

Bên cạnh những thành tựu đáng tự hào mà Việt Nam đã đạt được trong công cuộc đổi mới vừa qua, cũng phải nghiêm túc nhìn nhận về thực trạng văn hóa nhà trường của nước ta vẫn còn nhiều hạn chế, bất cập. Một thực trạng mà chúng ta thấy là sự gia tăng các tệ nạn xã hội, sự băng hoại đạo đức, lối sống của một lớp người trong xã hội, đặc biệt là lớp trẻ; sự tấn công, phá hoại nhiều mặt của các thế lực thù địch trong và ngoài nước đang làm xói mòn đạo đức lối sống, phá vỡ thuần phong mỹ tục.

Thực trạng xã hội như vậy đang là vấn đề thách thức đối với toàn xã hội, nhất là đối với ngành giáo dục. Xuất phát từ thực tế đó đồng thời nhằm thực hiện có hiệu quả phong trào thi đua xây dựng “Nhà trường văn hóa, nhà giáo mẫu mực, học sinh thanh lịch” mà ngành Giáo dục – Đào tạo Thủ đô đang thực hiện hiện nay, tôi lựa chọn đề tài **“Một số giải pháp xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa ở trường THCS Phúc Đồng”** nhằm trao đổi những giải pháp, chia sẻ những việc đã và đang làm trong công tác quản lý, chỉ đạo tại nhà trường tạo nên một môi trường văn hóa lành mạnh.

2. Mục đích nghiên cứu:

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn công tác quản lý đề xuất một số giải pháp xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa ở trường THCS Phúc Đồng.

3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu:

3.1 Đối tượng nghiên cứu:

Một số giải pháp xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa trong nhà trường.

3.2 Phạm vi nghiên cứu:

- Phạm vi nội dung: Đề tài tập trung nghiên cứu thực trạng và đề xuất một số giải pháp xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa ở trường THCS Phúc Đồng.
- Phạm vi không gian: Trường THCS Phúc Đồng, quận Long Biên, thành phố Hà Nội.
- Phạm vi thời gian: Từ tháng 1/2024 đến tháng 2/2025

4. Phương pháp nghiên cứu:

Để thực hiện đề tài tôi áp dụng các phương pháp:

- Phương pháp thống kê
- Phương pháp giải thích
- Phương pháp phân tích
- Phương pháp so sánh

PHẦN NỘI DUNG

I. Cơ sở lý luận của việc xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường:

1. Một số khái niệm cơ bản về văn hóa:

1.1 Khái niệm văn hóa:

Theo quan niệm Phương Đông thì văn hóa là cái đẹp. Hình thức đẹp để biểu hiện trước hết trong lễ, nhạc, cách lãnh đạo, quản lý... đặc biệt trong ngôn ngữ, cách ứng xử lịch sự. Nó biểu hiện thành một hệ thống các chuẩn mực, giá trị ứng xử được mọi người chấp nhận và xem là đẹp đẽ.

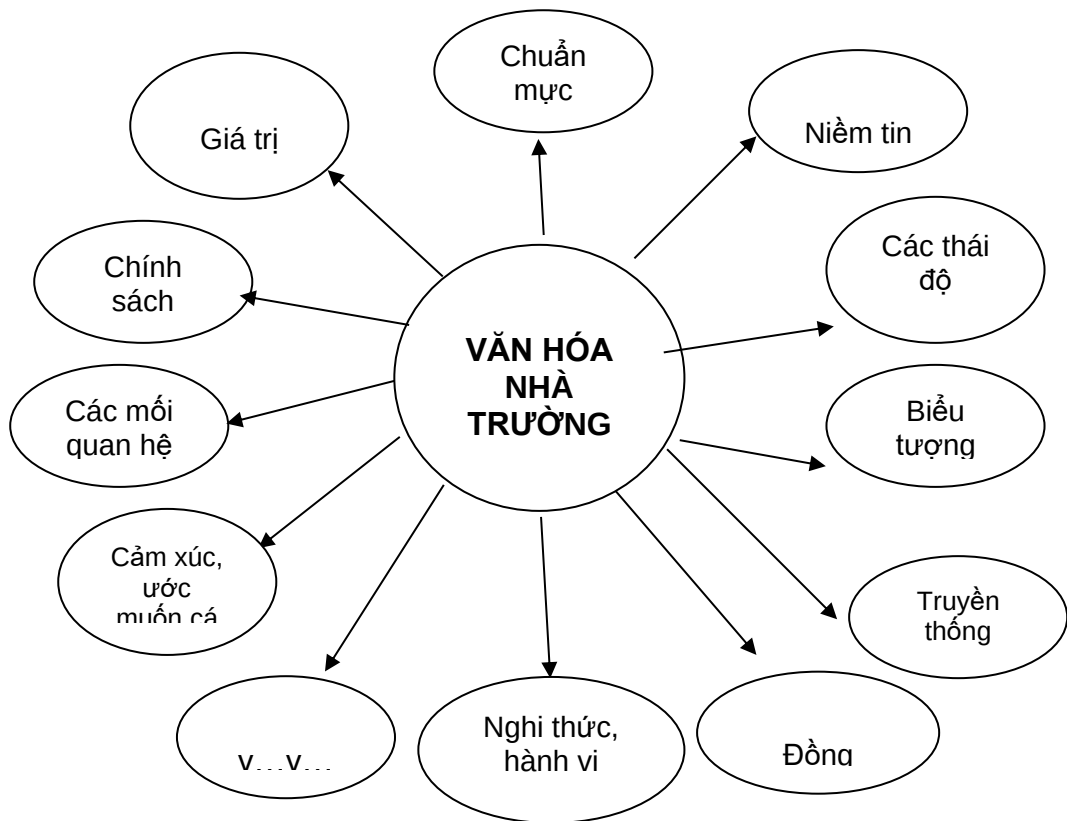
Năm 2002, UNESCO đã đưa ra định nghĩa về văn hóa như sau: Văn hóa nên được đề cập đến như là một tập hợp của những đặc trưng về tâm hồn, vật chất, tri thức và xúc cảm của một xã hội hay một nhóm người trong xã hội mà nó chứa đựng, ngoài văn học nghệ thuật, cả cách sống, phương thức chung sống, hệ thống giá trị, truyền thống và đức tin.

1.2. Văn hóa nhà trường:

“Văn hóa nhà trường” là một khái niệm mới xuất hiện trong vài năm gần đây. Trong thời kỳ đổi mới, văn hóa nhà trường đã được các nhà nghiên cứu giáo dục coi là một yếu tố rất cơ bản của cơ chế phát triển đối với từng nhà

trường cũng như của toàn hệ thống các trường học nói chung. Nó làm nền tảng và định hướng cho sự phát triển tiến bộ của nhà trường và là một động lực quan trọng để thực hiện đổi mới quản lý giáo dục ở từng nhà trường. Có thể hiểu văn hóa nhà trường là một hệ thống phức tạp các giá trị, các chuẩn mực xung quanh chức năng đào tạo con người của nhà trường, được chấp nhận tự nguyện, được cam kết tôn trọng để theo đó mà các thành viên của nhà trường cùng nhau thực thi các hoạt động dạy và học, nhằm hoàn thành ngày càng tốt sứ mệnh cao cả của mình. Hay nói một cách ngắn gọn, *văn hóa nhà trường là tổng hợp các giá trị, các chuẩn mực, niềm tin và hành vi ứng xử của các thành viên trong nhà trường tạo nên sự khác biệt giữa trường này với trường khác.*

Các yếu tố cấu thành văn hóa nhà trường:

2. Vai trò của văn hóa nhà trường trong phát triển giáo dục:

Khổng Tử từng có câu nói nổi tiếng: “Tiên học lễ, hậu học văn”. Từ xa xưa nền chính học của nước ta đã xác định trọng tâm của giáo dục là dạy lễ nghĩa đạo đức, dạy làm người, sau đó mới học kiến thức văn hóa. Trải qua bao thời kỳ thăng trầm của đất nước, nền giáo dục của Việt Nam vẫn đi theo quan điểm đó. Nhưng thực tế xã hội ngày nay, bất cứ ai quan tâm đến giáo dục cũng có thể chỉ ra ngay những vấn đề nổi cộm trong giáo dục như: học sinh học quá tải mà ít được thực hành, ít được trải nghiệm, ít được rèn kỹ năng sống... và cả văn hóa trong nhà trường. Điều đó được biểu hiện là đạo đức xuống cấp cùng

với sự biến động của xã hội, những giá trị chuẩn mực, nếp sống văn hóa học đường của học sinh có những thay đổi trong nhận thức, thái độ, hành vi và thói quen ứng xử hàng ngày. Thực trạng học sinh vô lễ, trộm cắp, bỏ học, bạo lực, sa vào các tệ nạn xã hội ngày càng trở thành vấn nạn. Mỗi quan tâm của dư luận đến văn hóa nhà trường không phải là chuyện ngẫu nhiên. Vì thời gian gần đây, trong các nhà trường xảy ra nhiều vấn đề có tính thời sự nóng bỏng.... tất cả ảnh hưởng và làm mất đi thuần phong mỹ tục, tính nhân văn của dân tộc.

Phong trào thi đua xây dựng “Trường học thân thiện, học sinh tích cực” được Bộ Giáo dục và Đào tạo phát động nhằm “thiết lập lại kỷ cương, môi trường sư phạm với sáu đặc trưng là: trật tự kỷ cương, trung thực, khách quan, công bằng, tình thương và khuyến khích sáng tạo, hiệu quả”. Đây cũng là nội dung cơ bản của văn hóa học đường. Tác dụng tích cực của văn hóa học đường là xây dựng nhân cách cho học sinh, chống lại lối sống tiêu cực. Giáo dục văn hóa học đường là tạo ra nét đẹp trong hành vi của học sinh đối với các mối quan hệ thầy trò, bạn bè và môi trường xung quanh. Vì thế mỗi nhà trường phải xác định được vai trò của văn hóa và thấy được sự cần thiết phải xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường nhằm tạo niềm tin cho xã hội trong việc thực hiện các chức năng giáo dục của mình, rèn luyện nhân cách và giáo dục thể hệ trẻ trở thành những con người sống có hoài bão, có lý tưởng cao đẹp, góp phần quan trọng chấn hưng, cải cách nền giáo dục nước nhà, phục vụ đắc lực cho công cuộc đổi mới kinh tế xã hội của đất nước.

Từ những cơ sở lý luận trên, chúng ta có thể thấy xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường có vai trò, ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với nhà trường, nhất là trong bối cảnh xã hội phát triển như hiện nay.

II. Thực trạng xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường ở trường THCS Phúc Đồng:

1. Đặc điểm tình hình của nhà trường:

Trường đóng trên địa bàn có tốc độ đô thị hóa nhanh, dân trí so với mặt bằng chung chưa cao. Nơi đây người dân sống chủ yếu bằng nghề làm thuê và buôn bán nhỏ. Tình hình giáo dục của Phường những năm qua có nhiều chuyển biến tích cực. Trường nhận được sự chỉ đạo, quan tâm tạo điều kiện về cơ sở vật chất. Bên cạnh đó đội ngũ giáo viên của nhà trường ngày càng được tăng cường về số lượng, chuẩn hóa về đội ngũ nhưng việc luân chuyển giáo viên của trường trong vài năm gần đây đã gây không ít khó khăn trong hoạt động chuyên môn của nhà trường.

2. Thực trạng xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường ở trường THCS Phúc Đồng:

2.1. Đối với học sinh:

Bên cạnh những công tác mà nhà trường chú trọng thì vẫn còn những hạn chế. Do là địa bàn còn khó khăn nên học sinh vẫn ảnh hưởng lối sống tự do. Nhiều học sinh còn thiếu kỹ năng sống. Nhiều gia đình điều kiện kinh tế còn khó khăn nên chưa trang bị cho con đầy đủ đồ dùng học tập. Do đặc thù của địa phương nên một bộ phận cha mẹ học sinh chỉ mải kiếm tiền, chưa dành thời gian quan tâm con cái đúng mức, vẫn nuông chiều con, chưa sát sao trong việc rèn cho con nếp nhà, nếp trường nên vẫn còn hiện tượng học sinh mặc đồng phục không đúng quy định, sử dụng điện thoại di động khi chưa được sự đồng ý, hay ăn quà vặt, xả rác không đúng nơi quy định, nói tục ...chưa đúng với phong cách của học sinh Thủ đô văn minh, thanh lịch.

2.2. Đối với cán bộ, giáo viên, nhân viên:

Một số giáo viên chưa thật sự chú trọng và làm tốt việc giáo dục các kỹ năng mềm cho học sinh mà chủ yếu tập trung vào dạy kiến thức môn học, kỹ năng xử lý tình huống đôi khi còn hạn chế .

Giáo viên chủ nhiệm chưa thực sự nắm bắt được tâm sinh lý lứa tuổi học sinh, còn hay nóng nảy trong việc xử lý các tình huống. Vẫn mang cái khuôn nếp cũ trong việc giáo dục học sinh, chưa học lối tư duy của thế giới học trò hôm nay để đi sâu đi sát học trò, kịp thời có những uốn nắn phù hợp, điều chỉnh những cách hiểu lệch lạc, thiếu suy nghĩ của trò. Đôi khi còn có cách giải quyết vấn đề theo lối tư duy chủ quan, áp đặt khiến cho học trò chưa thực sự khâm phục.

2.3. Đối với cha mẹ học sinh:

Đa số cha mẹ học sinh quan tâm đến việc học tập của con em mình, đồng hành cùng nhà trường trong việc giáo dục học sinh. Có sự phối kết hợp nhịp nhàng giữa gia đình – nhà trường.

Nhưng một bộ phận cha mẹ học sinh còn nuông chiều con, cho rằng con mình là “vàng” nên không muốn con phải chịu gò bó. Tâm lý thương con của không ít bậc phụ huynh đã làm cho con họ ỷ nại trước nội quy của nhà trường. Không có sự quan tâm sát sao tới việc học hành của con, còn mải làm ăn, phó mặc con cái cho nhà trường, những quan niệm đó phần nào làm ảnh hưởng tới việc giáo dục học sinh.

III. Một số giải pháp xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường ở trường THCS Phúc Đồng:

1. Đổi mới công tác chỉ đạo xây dựng và phát triển văn hóa nhà trường.

Giải pháp này nhằm đạt được mục tiêu đổi mới trong nhận thức, tư tưởng của cán bộ, giáo viên, nhân viên, học sinh, cha mẹ học sinh để việc chỉ đạo được thông suốt, thấu tình đạt lý, được mọi người nhất trí ủng hộ và làm theo.

Theo phương châm giáo dục của thầy Nguyễn Văn Siêu: “Vẫn biết tròn là khôn nhưng nguyên lấy vuông làm mẫu”, trong năm qua, kim chỉ nam trong giáo dục của nhà trường là “Coi trọng giáo dục đạo đức” với mục tiêu “Vì hạnh phúc gia đình, vì tiến bộ xã hội, thầy mẫu mực, trò chăm ngoan học giỏi”. Vì thế vai trò lãnh đạo của Ban giám hiệu có tính quyết định tới việc nâng cao chất lượng và hiệu quả xây dựng môi trường văn hóa ở trường THCS Phúc Đồng trong thời kỳ hiện nay. Xây dựng nhà trường văn hóa nhằm đáp ứng những nhu cầu văn hóa, giáo dục học sinh, góp phần hình thành và hoàn thiện nhân cách của học sinh. Cách trường THCS Phúc Đồng đang làm là:

Chi bộ và Ban giám hiệu đã tổ chức quán triệt sâu sắc các Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng về công tác văn hóa. Từ đó, nhận thức đầy đủ về vai trò của văn hóa nhà trường trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Khắc phục cái nhìn phiến diện về văn hóa, coi văn hóa chỉ là các hoạt động bề nổi, nhà trường chỉ là trang bị cho học sinh hành trang tri thức mà không quan tâm tới chiều sâu. Kinh nghiệm cho thấy, ở trường nào có sự lãnh đạo chặt chẽ, có sự đi sâu đi sát trong việc chỉ đạo và thực hiện, có kiểm tra đánh giá các phong trào hoạt động thì ở đó hoạt động xây dựng văn hóa có sự chuyển biến.

Hưởng ứng phong trào “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” nhà trường đã xây dựng 5 văn hóa: *văn hóa chào hỏi, văn hóa tiết kiệm điện nước, văn hóa bảo vệ môi trường, văn hóa tham gia giao thông, văn hóa giao tiếp ứng xử (đặc biệt là trên không gian mạng xã hội)* để góp phần đổi mới hình thức giáo dục đạo đức. Hai năm học gần đây, trước thực trạng văn hóa mạng tràn lan, việc sử dụng mạng xã hội mà không lường được hậu quả, nhà trường đã chủ trương giáo dục học sinh văn hóa sử dụng điện thoại và mạng xã hội.

Triển khai có hiệu quả bộ tài liệu “Giáo dục nếp sống thanh lịch, văn minh cho học sinh Hà Nội”. Ban giám hiệu đã chỉ đạo thực hiện sâu và rõ giáo dục 5 văn hóa nói trên.

Tích hợp lồng ghép trong các tiết học, các buổi sinh hoạt đầu tuần, các buổi ngoại khóa về các nội dung giáo dục giá trị sống, các kỹ năng xã hội, sức khỏe sinh sản vị thành niên, phòng chống HIV-AIDS, phòng chống tai nạn thương tích, đuối nước, cách giao tiếp ứng xử. Với việc sử dụng mạng xã hội, điện thoại di động nhà trường có quy định học sinh không được sử dụng điện thoại khi chưa được giáo viên cho phép. Còn với việc sử dụng mạng xã hội cần

đưa những hình ảnh đẹp, có văn hóa để nhân rộng những hình ảnh đẹp, có ý nghĩa nhân văn về nhà trường, nghiêm cấm đưa những hình ảnh phản cảm, bạo lực lên mạng xã hội, dạy cho học sinh cách tìm kiếm và chắt lọc thông tin hữu ích phục vụ cho mục đích học tập và tất nhiên có sự kiểm soát của người phụ trách. Đây là những cách tốt nhất để xây dựng văn hóa lành mạnh cho cả xã hội.

2. Nâng cao nhận thức cho cán bộ giáo viên, nhân viên và học sinh nhằm xây dựng môi trường văn hóa trong sạch lành mạnh thúc đẩy sự phát triển của nhà trường.

Thực hiện giải pháp này nhằm nâng cao nhận thức của tập thể hội đồng sư phạm để thực hiện có hiệu quả công tác xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa ở trường THCS Phúc Đồng.

Xây dựng văn hóa nhà trường phải huy động được sức mạnh của tập thể, trong đó biện pháp nâng cao nhận thức cho giáo viên, nhân viên và học sinh là cực kỳ quan trọng, nó mang tính chất bao quát các hoạt động nhằm tạo ra sự chuẩn xác trong nhìn nhận đánh giá đối với văn hóa, hiểu biết toàn diện hơn về vai trò của văn hóa trong phát triển giáo dục và vai trò của xây dựng môi trường văn hóa ở trường phổ thông của Thủ đô. Từ đó biến hoạt động xây dựng môi trường văn hóa thành hoạt động mang tính tự giác, thường xuyên của mỗi giáo viên, nhân viên và học sinh. Cách làm như sau:

- Vai trò của người thầy không chỉ dừng lại ở truyền thụ kiến thức, kỹ năng mà quan trọng hơn cả là chức năng “trồng người”. Đặc biệt vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong việc xây dựng môi trường văn hóa lớp học, trường học luôn được quan tâm và chú trọng. Bởi lẽ người giáo viên chủ nhiệm thường xuyên theo sát lớp, phát hiện và uốn nắn kịp thời những hành vi ứng xử chưa đẹp đồng thời động viên khen thưởng kịp thời những hành vi ứng xử có văn hóa để nhân rộng những điển hình, tạo nên phong trào văn hóa đẹp ở trong lớp. Ví như cách xưng hô như thế nào giữa giáo viên với học sinh để tạo sự thân thiện gần gũi.

- Giáo dục đạo đức học sinh thông qua những câu chuyện ngụ ngôn đời thường cũng là cách xây dựng và phát triển văn hóa nhà trường. Qua các câu chuyện các em nhận thức ra vấn đề sâu sắc hơn, tránh việc quát mắng gây cho các em tâm lý xấu hổ.

- Giáo viên chủ nhiệm còn phải là người dày công tìm hiểu tính tình, hoàn cảnh gia đình của từng học sinh trong lớp để từ đó đưa ra những phương pháp, biện pháp phù hợp trong việc giáo dục đạo đức học sinh. Ngày nay, các gia đình đều ít con nên sự nuông chiều và tâm lý thương con đã khiến cho nhiều cha mẹ

học sinh có sự đòi hỏi cao ở nhà trường khiến nhiều ứng xử văn hóa giao tiếp trong học đường mất đi tôn chỉ “tôn sư trọng đạo”.

- Mỗi cán bộ, giáo viên, nhân viên luôn phải tự rèn mình, ứng xử các tình huống khéo léo có tình có lý để qua răn dạy các em bài học về văn hóa. Ví như: Văn hóa chào hỏi, khi học sinh chào hỏi nên đáp lại học trò bằng nụ cười, bằng những cử chỉ đáp lại thân thiện; có học trò vừa chào thầy cô vừa nhai hoặc hút tay trong túi áo túi quần thì nên uốn nắn cho trò ngay.

- Tuyên truyền cho các em ý thức tiết kiệm điện nước sinh hoạt bằng hình thức mỗi lớp cử bàn trực nhật ở lại tắt các thiết bị điện, đóng cửa sổ; khi khóa vòi nước phải khóa đúng và đứng lại xem kết quả như thế nào. Khi lấy nước uống uống bao nhiêu lấy bấy nhiêu tránh lãng phí. Ở mỗi lớp đều có khẩu hiệu “Tắt các thiết bị điện khi ra khỏi phòng”.

- Giáo dục cho học sinh ý thức bảo vệ môi trường, cảnh quan sư phạm như để rác đúng nơi quy định, không coi ngăn bàn là nơi chứa rác. Lớp nào để vương rác lớp đó bị trừ điểm thi đua, em nào xả rác bừa bãi em đó bị nêu tên ở lớp, trường. Việc lớp trực tuần thu gom rác, tập kết rác ra xe rác đã trở thành thói quen tốt, việc làm hàng ngày. Các khẩu hiệu “Mắt thấy rác, tay nhặt ngay” được dán ở những nơi dễ thấy. Những việc làm tốt có khen thưởng, lớp nào thực hiện chưa tốt đội sao đỏ nhắc nhở.

- Quan tâm đến vấn đề ăn mặc, đầu tóc, giày dép của học sinh, tác phong đi đứng, ứng xử, giao tiếp của giáo viên và học sinh... Chính sự phát huy sức mạnh tổng hợp của giáo viên – học sinh đã làm chuyển biến mạnh mẽ cuộc vận động xây dựng văn hóa nhà trường. Tất cả những việc làm đó góp phần nâng cao uy tín của nhà trường.

3. Tăng cường thiết lập mối quan hệ giữa gia đình và nhà trường, xã hội hóa hoạt động xây dựng môi trường văn hóa ở trường THCS Phúc Đồng.

Tăng cường thiết lập mối quan hệ giữa gia đình và nhà trường, xã hội hóa các hoạt động nhằm tạo mối quan hệ tốt đẹp, cùng chung vai sát cánh với mọi chủ trương của nhà trường để đạt được mục tiêu giáo dục.

Trường THCS Phúc Đồng đã được công nhận lại trường chuẩn Quốc gia năm 2020 với cơ sở vật chất cơ bản đáp ứng dạy và học. Chính yếu tố vật chất cũng góp phần tạo nên ý thức con người. Không gian đẹp, hiện đại, thoáng mát tạo cảm hứng cho công tác và thực hiện nhiệm vụ. Trang thiết bị làm việc hiện đại cũng tạo nên tâm lý phải làm thế nào để xứng tầm. Bên cạnh đó trường còn huy động hai nguồn vốn: Ngân sách nhà nước và nguồn huy động vốn từ các nhà hảo tâm để sửa sang, nâng cấp phục vụ cho nhu cầu dạy và học của giáo viên và học sinh. Cách làm như sau:

- Mỗi năm học nhà trường trích một nguồn kinh phí phù hợp để mua sắm trang thiết bị dạy học, tài liệu tham khảo cho công tác giảng dạy. Nhà trường phối hợp tốt với phụ huynh học sinh làm tốt công tác xã hội hóa giáo dục.

- Nhà trường, học sinh và Hội cha mẹ học sinh kí cam kết các quy định về phòng chống tai nạn thương tích, tham gia đúng luật an toàn giao thông (học sinh đi xe đạp điện, xe máy phải đội mũ bảo hiểm), phòng chống việc tàng trữ, mua bán sử dụng các chất gây cháy nổ, Phòng chống ma túy, HIV/AIDS, phòng chống các dịch bệnh... Vì thế sức khỏe và sự an toàn của các em luôn được đảm bảo, phụ huynh yên tâm khi gửi con em mình vào trường.

Con người tiến bộ mọi mặt theo thời gian là nhờ rèn luyện nhân cách trong gia đình, ở nhà trường, tại gia đình và môi trường tốt đẹp của xã hội. Quá trình được giáo dục và trưởng thành trong nhà trường chiếm thời gian dài và có tính quyết định. Với tôn chỉ “Tri – Hành – Đạt - Nhân”, Ban Giám hiệu trường THCS Phúc Đồng mong muốn thực hiện văn hóa học đường lành mạnh, tiến bộ để học sinh của nhà trường vừa có tri thức, vừa được giáo dục về nhân cách theo truyền thống văn hóa tốt đẹp của người Việt Nam, vừa có sự bản lĩnh biết làm chủ bản thân và lĩnh hội những văn hóa tiên tiến của thế giới để trở thành những công dân toàn cầu trong tương lai.

4. Xây dựng môi trường văn hóa tích cực, trong sáng, lành mạnh đồng thời giáo dục truyền thống cách mạng, truyền thống nhà trường trong giáo viên và học sinh, phát huy các giá trị văn hóa cổ truyền làm động lực thúc đẩy hoạt động xây dựng và phát triển văn hóa nhà trường.

Xây dựng văn hóa nhà trường trong xã hội hôm nay không quên được cội nguồn là mục tiêu cần hướng tới để học sinh thấy được văn hóa truyền thống với văn hóa hiện đại mà không quên bản sắc dân tộc.

Văn hóa biểu hiện qua các quy tắc xử sự cao đẹp, được xã hội chấp nhận và mọi người tuân thủ một cách thường xuyên và trở thành chuẩn mực, niềm tin của cộng đồng. Xây dựng môi trường đạo đức trong nhà trường là tạo lập trong giáo viên và học sinh nếp nghĩ, hành vi ứng xử cùng mối quan hệ tốt đẹp giữa người với người gắn liền với việc kế thừa giá trị đạo đức tốt đẹp của dân tộc và tiếp thu giá trị đạo đức mới của thời đại, chống lại cái cũ, cái xấu, cái giả dối. Cách làm của nhà trường như sau:

- Xây dựng bầu không khí dân chủ, lành mạnh trong nhà trường. Thực tế cho thấy mấy năm trở lại đây môi trường giáo dục đã bị xâm phạm bởi những thói hư tật xấu, những tệ nạn xã hội vì vậy nhà trường luôn có ý thức giáo dục đạo đức cho học sinh từ việc mặc đồng phục, sử dụng điện thoại di động, đến việc đi đứng, nói năng thưa gửi, trình bày vấn đề.

- Nhà trường kiên quyết xử lý những trường hợp học sinh vi phạm nội quy của nhà trường. Chính cách làm nghiêm khắc ấy đã chấn chỉnh và đưa nền nếp nhà trường đi vào ổn định, có tính răn đe hiệu quả đối với học sinh, phụ huynh tin tưởng, học sinh yên tâm học tập tu dưỡng đạo đức.

- Việc tăng cường công tác giáo dục truyền thống lịch sử quê hương qua hoạt động tham quan học tập di tích lịch sử trên địa bàn quận, truyền thống dân tộc và truyền thống cách mạng cho cán bộ, giáo viên, đặc biệt đối với học sinh trong trường.

- Tổ chức các hoạt động hướng về nguồn cội như: Thi kể chuyện những tấm gương anh hùng trong các hoạt động ngoại khóa vào dịp 22/12 hàng năm. Tổ chức các chuyên đề, ngoại khóa mời những nhân chứng sống kể chuyện lịch sử, tổ chức các hoạt động trải nghiệm, ngoại khóa tại các di tích lịch sử

- Đẩy mạnh các phong trào hoạt động văn nghệ, ngoại khóa chuyên đề, thể dục thể thao vào các ngày lễ lớn như 20/11, 26/3, 19/5 nhằm thắt chặt tình cảm thầy trò, tình bạn bè, tình đoàn kết thống nhất giữa các khối lớp, giữa học sinh trong trường với nhau, giáo dục kỹ năng và lý tưởng sống cho học sinh.

- Quận Long Biên là một quận có tốc độ phát triển nhanh, tiềm năng kinh tế, có làng nghề truyền thống Lệ Mật đặc biệt dịp chào mừng kỷ niệm 20 năm thành lập quận Long Biên... Vì vậy rất cần giáo dục cho các em niềm tự hào về quê hương, làng nghề của các thế hệ trước đồng thời giáo dục các em tình yêu lao động, biết giữ gìn, trân trọng và phát huy truyền thống của quê hương. Từ đó định hướng cho học sinh cách chọn nghề nghiệp cho bản thân trong tương lai. Những yếu tố trên cũng là hành trang để xây dựng và phát triển văn hóa nhà trường trên cơ sở phát huy những truyền thống văn hóa của quê hương.

IV. Kết quả thực hiện :

Kết quả đạt được trong xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường ở trường THCS Phúc Đồng đã tiếp tục góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho các em học sinh của nhà trường và được cấp trên đánh giá, khen thưởng. Cụ thể là:

- Kết quả học tập, rèn luyện của học sinh

Năm học	Học tập (%)				Rèn luyện (%)			
	Giỏi-Tốt	Khá	TB-Đạt	Yếu-CD	Tốt	Khá	TB-Đạt	Yếu-CD
2022-2023	45.99	36.4	16.31	1.3	98.10	1.90	0	0
2023-2024	46.99	37.4	14.31	1.3	99.19	0.81	0	0
2024-2025 (HKI)	47.00	36.9	14.41	1.69	99.29	0.71	0	0

- Kết quả thực hiện các phong trào, các hoạt động được Chủ tịch Ủy ban nhân dân quận Long Biên công nhận, tặng giấy khen, Hội đồng Đội quận Long Biên đánh giá xếp loại:

+ Giấy khen Nhà trường có thành tích trong phong trào thi đua “Đổi mới sáng tạo trong dạy và học” theo Quyết định số 3390/QĐ-UBND ngày 20/8/2024.

+ Giấy khen đơn vị có thành tích trong thực hiện Chỉ số hài lòng của người dân, tổ chức đối với sự phục vụ của các trường học công lập thuộc quận năm 2024 theo Quyết định số 136/QĐ-UBND ngày 27/3/2025.

+ UBND quận đánh giá kết quả thực hiện mô hình “Nhà trường Xanh - Sạch - Đẹp - Văn minh - An toàn” năm 2024: Mức 2.

+Hội đồng Đội quận Long Biên xếp loại Liên đội: Năm học 2023-2024: Khá, năm học 2023-2024: Tốt.

PHẦN KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận

Trường THCS Phúc Đồng trong những năm gần đây đã đạt nhiều thành tích, có những chuyển biến rõ rệt trong việc giáo dục toàn diện học sinh. Để đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp giáo dục những con người mới, những con người toàn diện có đầy đủ tri thức, văn hóa cần đặt ra yêu cầu nhiệm vụ mới cho trường là phải tiến hành tổng kết toàn diện việc xây dựng môi trường văn hóa của nhà trường, trên cơ sở đó xây dựng những biện pháp đồng bộ, phát huy vai trò đoàn kết, phối kết hợp các lực lượng giáo dục, phấn đấu xây dựng môi trường văn hóa phong phú, lành mạnh, tiến bộ, văn minh. Quá trình xây dựng văn hóa nhà trường ở THCS Phúc Đồng đã thu hút được sự quan tâm đồng đạo của giáo viên, học sinh và cha mẹ học sinh tham gia hưởng ứng nhiệt tình, tạo nên sự đồng thuận nhất trí trong trường để bảo vệ các giá trị văn hóa truyền thống của quê hương, dân tộc, xây dựng các giá trị văn hóa mới, góp phần xây dựng và hoàn thiện nhân cách học sinh. Sự nhiệt tình tham gia của các giáo viên, học sinh đã bước đầu tạo được uy tín của nhà trường. Như vậy việc xây dựng văn hóa nhà trường là vô cùng cần thiết trong bối cảnh các nhà trường hiện nay. Và hơn bao giờ hết, chúng ta đang rất cần những nhà giáo chân chính, những con người có bản lĩnh và cái TÂM trong sáng trong cuộc chiến chống nạn “xâm lăng văn hóa”. Dân tộc Việt Nam là một đất nước ngàn năm văn hiến, nhân dân Việt Nam vốn có truyền thống hiếu học tôn trọng đạo lý, chúng ta hãy chung tay góp sức phát huy truyền thống dân tộc, giữ gìn bản sắc văn hóa của nhân cách con người Việt Nam.

2. Khuyến nghị

Đối với Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội, Phòng Giáo dục và Đào tạo quận Long Biên: Khuyến khích và nhân rộng những nhà trường có mô hình và cách thức xây dựng văn hóa nhà trường để các nhà trường được thăm quan, giao lưu học hỏi nhằm có những cách thức xây dựng văn hóa nhà trường sao cho phù hợp, hiệu quả.

Trong khuôn khổ của một đề tài và do điều kiện thời gian có hạn, tôi chỉ trình bày những giải pháp cơ bản về xây dựng và phát huy nếp sống văn hóa nhà trường ở trường THCS Phúc Đồng. Rất mong nhận được ý kiến của các thầy cô giáo và đồng nghiệp để đề tài được hoàn thiện hơn./.

**XÁC NHẬN
CỦA THỦ TRƯỞNG ĐƠN VỊ**

Ngày 24 tháng 3 năm 2025
NGƯỜI VIẾT

Dương Văn Tuynh

CBGVNV nhà trường bàn giải pháp thực hiện kế hoạch nhiệm vụ năm học

Giáo dục văn hóa chào hỏi trong nhà trường

Hoạt động văn nghệ, thể thao

Giáo dục học sinh kỹ năng ứng xử trên môi trường mạng

Văn hóa đọc sách tại các lớp học

Giáo dục truyền thống lịch sử cho các em học sinh

Hoạt động trải nghiệm bổ ích

